

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Masterclass OPP en inspectie

3 februari 2025

Fanny Verwoerd, inspecteur po
Sandra Beekhoven, inspecteur vo
Laurens de Croes, inspecteur (v)so
Sylvia van der Avoort, inspecteur swv

Doel van de Masterclass

- › Informeren over de wettelijke basis én bedoeling van het opp
- › Informeren over hoe de inspectie in het toezicht kijkt naar (het gebruik van) opp's op scholen en wat de inspectie beoordeelt

Inhoud

- OPP in de sectorwetten funderend onderwijs
 - Wat staat er in de wet
 - Wat ziet de inspectie
- OPP in de waarderingkaders po/vo/(v)so
 - Wat staat er in het kader
 - Hoe kijkt de inspectie

Passend onderwijs

Doel van passend onderwijs is dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zo passend mogelijk onderwijs wordt gerealiseerd.

- ❖ Zorgplicht passend onderwijs
- ❖ Schoolondersteuningsprofiel (SOP) → Ontwikkelingsperspectief (OPP)
- ❖ Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

Het opp is het middel, een instrument, voor

- het afstemmen van het onderwijs(aanbod) en de ondersteuning op behoefte van de leerling
- de communicatie met ouders (en de leerling)

Ontwikkelingsperspectief

Wanneer de langetermijnverwachting expliciet is, kan bij tegenvallende vorderingen meer expliciet worden nagegaan wat nodig is om ervoor te zorgen dat het perspectief alsnog gerealiseerd kan worden.

Uit: Memorie van Toelichting bij het Wetsvoorstel passend onderwijs (Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 106, nr. 3)

OPP - voor wie

- › Alle leerlingen in het speciaal basisonderwijs (sbo), praktijkonderwijs (pro) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so)
- › Alle leerlingen in het regulier basisonderwijs en voortgezet onderwijs (m.u.v. pro) die **extra ondersteuning** ontvangen
 - ondersteuning die de basisondersteuning overschrijft → SUP
 - ambulante begeleiding vanuit cluster 1, 2 en epilepsieschool
 - voor wie afgeweken wordt van de onderwijstijd (AOT, Beleidsregel/Variawet)
 - tijdelijk onderwijs op een orthopedagogisch-didactisch centrum (opdc)

Registreren in ROD

OPP registreren: wat en waarom

- > **Wat:** De begin- en einddatum van de periode waarvoor er voor de leerling een opp is vastgesteld*
- > **Waarom:** Zicht op leerlingen met extra ondersteuning in het regulier onderwijs
 - ✓ Landelijk/stelselbeeld:
 - ? Wat is de totale omvang van het aantal leerlingen met extra ondersteuning en welk aandeel zit in het regulier onderwijs?
 - ? Is het beleid en zijn de financiële middelen hiervoor nog afdoende om passend onderwijs te realiseren?
 - ✓ Toezicht door inspectie: geeft 'op afstand' zicht op het aantal leerlingen met extra ondersteuning op een school (en in het samenwerkingsverband)

*Artikel 5, tweede lid, Wet register onderwijsdeelnemers, jo. artikel 8, eerste lid onder c (bao) / vijfde lid onder b (vo), Besluit register onderwijsdeelnemers

Wat ziet de inspectie?

- > Opp's worden niet altijd geregistreerd in het ROD
 - Reguliere scholen moeten ook de opp's registreren van leerlingen die ambulantly begeleid worden door cluster 1, cluster 2 en epilepsiescholen

Tabel 5.3a Percentage geregistreerde opp's in het po en vo in de jaren 2018-2019 tot en met 2022-2023

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Po-leerlingen met een opp	0,5	0,4	0,5	0,5	0,9
Po-scholen die minimaal 1 opp registreren	26,2	23,7	24,4	24,2	44,7
Vo-leerlingen met een opp	2,2	2,1	2,1	2,1	1,7
Vo-scholen die minimaal 1 opp registreren	49,6	43,1	48	47,9	43,2

Bron: Staat van het Onderwijs 2024

OPP - in de sectorwetten funderend onderwijs

- > Artikel 40a Wet op het primair onderwijs (WPO)
 - Artikel 3.1 Inrichtingsbesluit WPO
 - Artikel 8, vierde lid, WPO
 - Artikel 9, negende lid, WPO

- > Artikel 2.44 Wet op het voortgezet onderwijs 2020 (WVO 2020)
 - Artikel 2.41 WVO 2020
 - Artikel 2.49 Uitvoeringsbesluit WVO 2020

- > Artikel 41a Wet op de expertisecentra (WEC)
 - Artikel 4 (so) en 5 (vso) Onderwijskundig besluit WEC
 - Artikel 13, elfde lid, WEC
 - Artikel 40b WEC

Vaststellen OPP

- › Na op overeenstemming gericht overleg (oogo) met ouders (en in vso ook met leerling indien ≥ 18 jr en handelingsbekwaam)*
 - Als er een handelingsdeel is, dan pas vaststellen na instemming van ouders* op dat handelingsdeel

- › Zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 6 weken (na inschrijving in sbo/so/pro/vso of na vaststelling extra ondersteuning bij bao/vo)

- › Specifiek voor het (v)so heeft de commissie voor de begeleiding (cvb) hier een taak (artikel 40b WEC):
 - adviseren over het vaststellen (en bijstellen) van het opp

* en de leerling, vanaf 1 aug 2025 (hoorrecht)

Evaluëren en bijstellen OPP

- › Ten minste een keer per schooljaar evalueren met ouders, v(s)o (ook) met leerling indien ≥ 18 jr (na 1 aug 2025 met alle leerlingen)
- › Zo nodig bijstellen na oogo met ouders en/of overeenstemming handelingsdeel over de bijstelling
- › Specifiek voor het (v)so heeft de commissie voor de begeleiding (cvb) hier een taak (artikel 40b WEC):
 - adviseren over het vaststellen en bijstellen van het opp
 - ten minste een keer per jaar evalueren van het opp en hiervan verslag te doen aan het bevoegd gezag

Wat ziet de inspectie?

- › Er zijn leerlingen die extra ondersteuning krijgen, maar voor wie geen opp is opgesteld
- › Er is een opp opgesteld/vastgesteld, maar zonder betrokkenheid van ouders
- › Er is onduidelijkheid over (verschil tussen) de basisondersteuning en de extra ondersteuning, dus wanneer er een opp opgesteld moet worden

Wat staat er minimaal in het OPP? (1/2)

> Uitstroomperspectief:

- Bao/sbo/so: naar welke onderwijssoort in het vo / welk uitstroomprofiel van het vso uitstroom van de leerling wordt verwacht, *en de onderbouwing daarvan.*
- Vo/pro/vso: informatie over het vervolgonderwijs dat wordt verwacht *en de onderbouwing daarvan.*
 - Pro: informatie heeft betrekking op soort arbeid waarnaar leerling naar verwachting uistroomt, *en de onderbouwing daarvan.*
 - Vso: welke soort arbeid, of welke vorm van dagbesteding *en de onderbouwing daarvan.*

> Onderbouwing van het uitstroomperspectief

- bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren *die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling.*

Wat staat er minimaal in het OPP? (2/2)

Regulier basisonderwijs en voortgezet onderwijs

- › Beschrijving van de individuele begeleiding (=handelingsdeel) van de leerling
 - Voor leerlingen met opp waarbij wordt afgeweken van (een of meer onderdelen van) het onderwijsprogramma of de onderwijstijd (AOT), dan wordt dit verwerkt in het handelingsdeel

(Voortgezet) speciaal onderwijs en sbo en pro

- › Beschrijving van de individuele begeleiding (=handelingsdeel) alleen als wordt afgeweken van het onderwijs- en ondersteuningsaanbod.

Wat ziet de inspectie

- › Verplichte onderdelen ontbreken
 - Uitstroomperspectief is verplicht voor álle leerlingen, dus ook voor kleuters
- › Verplichte onderdelen aanwezig, maar geen samenhang
 - De bevorderende en belemmerende factoren hebben geen relatie met onderbouwing van het uitstroomperspectief en/of met de invloed op het onderwijs van de leerling
- › Hele onderwijsprogramma is opgenomen
 - Alleen opnemen als, en op welke onderdelen, wordt afgeweken van 'reguliere' onderwijsprogramma en ondersteuningsaanbod ((v)so)
- › Inzet afwijking onderwijstijd (AOT) onvoldoende als interventie

Afwijking onderwijstijd (AOT) als interventie

Uit het OPP moet op te maken zijn:

- > op welke wijze de school toewerkt naar het volgen van de volledige onderwijstijd
- > voor welke periode binnen het lopende schooljaar de afwijking van het aantal uren geldt
- > waarom deze afwijking volgens deskundigen ((v)so: de CvB) noodzakelijk is
- > waaruit de afwijking van het programma van de leerling bestaat
- > welk (deel) van het onderwijsprogramma op school en welk deel (en welke tijd) mogelijk ergens anders plaatsvindt

Herstelopdrachten door de inspectie

Als een school niet aan de wettelijke vereisten, hiervoor genoemd, voldoet, dan geeft de inspectie een herstelopdracht.

Voorbeelden:

- > Een leerling krijgt extra ondersteuning, maar er is geen opp vastgesteld → herstelopdracht voor het niet opstellen.
- > Een leerling heeft een opp, maar deze is niet geregistreerd in het ROD → herstelopdracht om opp te registreren.
- > Het uitstroomperspectief is niet opgenomen in het opp → herstelopdracht voor het ontbreken van het uitstroomperspectief

Kwaliteit van de extra ondersteuning (2024)

- > In kwaliteitsonderzoeken op schoolniveau
- > In periodieke onderzoeken op bestuursniveau
- > Op stelselniveau via een stelselonderzoek

Elementen van **extra ondersteuning voor leerlingen** zijn op veel scholen po, vo en (v)so nog voor verbetering vatbaar.

De kwaliteit van de extra ondersteuning aan **leerlingen** verbetert als...

er concrete, meetbare en ambitieuze doelen zijn

het pedagogisch-didactisch handelen van de uitvoerder sterk is

Voorwaarden voor een goede borging van de kwaliteit van extra ondersteuning zijn...

doelen en de bijbehorende aanpak worden geëvalueerd en bijgesteld

een helder onderscheid tussen basis- en extra ondersteuning

inbedding van extra ondersteuning in de kwaliteitszorgcyclus

verantwoording over effecten van extra ondersteuning

Vragen?

OPP in de waarderingkaders po, vo, (v)so

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Basiskwaliteit

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van leerlingen op alle voor het onderwijs belangrijke domeinen. Het verzamelen van (toets)informatie gebeurt systematisch en zorgvuldig en voor de kennisgebieden taal en rekenen/wiskunde met behulp van genormeerde toetsen. Voor het verzamelen en vastleggen van (toets)informatie gebruikt de school een leerling- en onderwijsvolgsysteem. De school vergelijkt de informatie met de verwachte ontwikkeling van de leerling, waarbij voor taal en rekenen in ieder geval de referentieniveaus taal en rekenen als uitgangspunt gelden. Dit maakt het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Het stelt de school in staat zorg te dragen voor de ontwikkeling en begeleiding van de leerling. De school heeft daarbij hoge verwachtingen van leerlingen. De school waarborgt daarmee voor leerlingen de ononderbroken ontwikkeling en voortgang daarin en heeft daarbij oog voor de bevordering van gelijke kansen. De school informeert ouders regelmatig over de ontwikkeling en vorderingen van hun kind.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er nodig is om op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt de begeleiding vervolgens gestructureerd aan. Waar nodig betreft de school het samenwerkingsverband, de gemeente en zorginstanties bij de begeleiding van de leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. De school besteedt op een structurele en herkenbare manier aandacht aan het bestrijden van (taal)achterstanden.

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief (OPP) vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoeften van de leerling en registreert het ontwikkelingsperspectief in het ROD. De school stelt OPP's op die voldoen aan de wettelijke vereisten en concrete doelen bevatten. De OPP's zijn sturend voor een planmatige en doelgerichte uitvoering van de extra ondersteuning.

De inhoud en uitvoering van het OPP wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders geëvalueerd. Op basis van de evaluatie stelt de school de doelen of aanpak van de extra ondersteuning bij.

De school vervult de zorgplicht passend onderwijs. Wanneer de school de extra ondersteuning voor een leerling niet kan bieden, zoekt de school in samenwerking met ouders en zo nodig het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek.

OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding

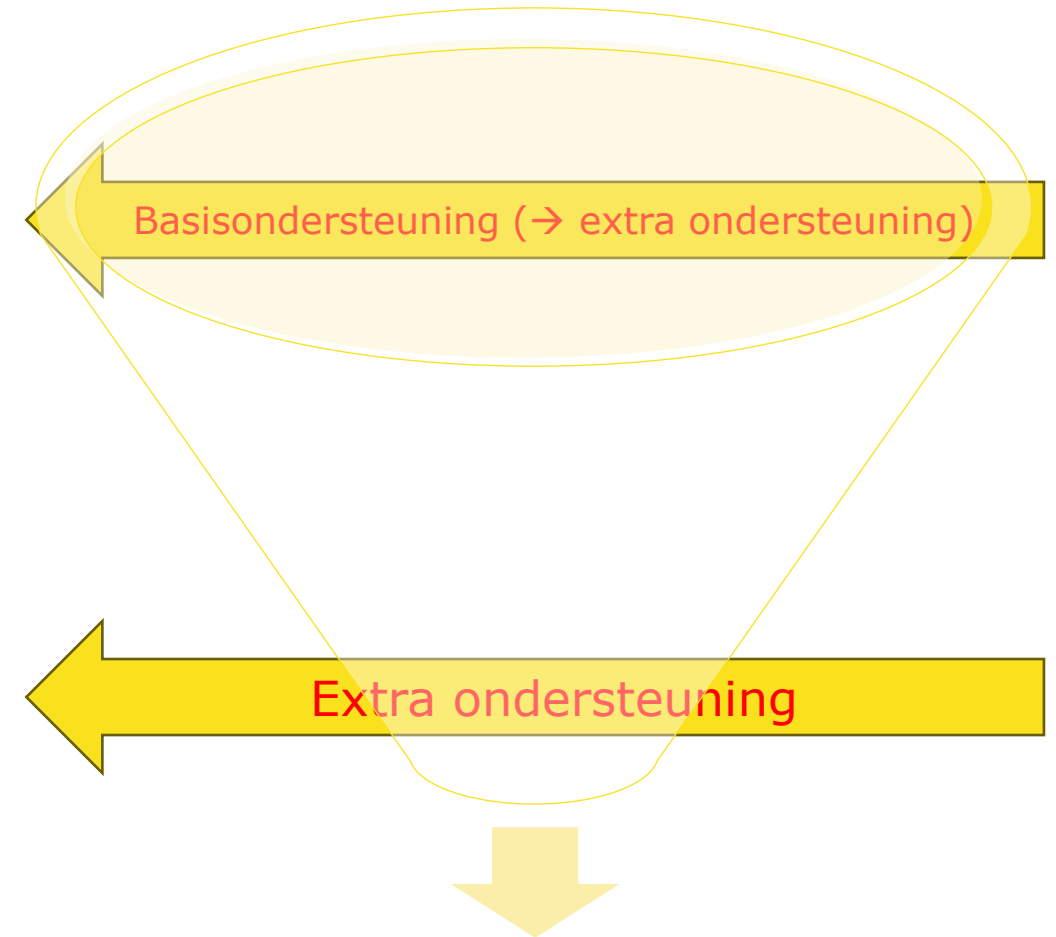
De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen en biedt waar nodig passende begeleiding en extra ondersteuning.

Wanneer individuele of groepen leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs, analyseert de school waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Vervolgens bepaalt zij wat er nodig is om op eventuele achterstanden of voorsprongen in de ontwikkeling van leerlingen in te spelen. De school biedt de begeleiding vervolgens gestructureerd aan. Waar nodig betreft de school het samenwerkingsverband, de gemeente en zorginstanties bij de begeleiding van de leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om het onderwijsprogramma beter te kunnen doorlopen. De school besteedt op een structurele en herkenbare manier aandacht aan het bestrijden van (taal)achterstanden.

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief (OPP) vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoefte van de leerling en registreert het ontwikkelingsperspectief in het ROD. De school stelt OPP's op die voldoen aan de wettelijke vereisten en concrete doelen bevatten. De OPP's zijn sturend voor een planmatige en doelgerichte uitvoering van de extra ondersteuning.

De inhoud en uitvoering van het OPP wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders geëvalueerd. Op basis van de evaluatie stelt de school de doelen of aanpak van de extra ondersteuning bij.

De school vervult de zorgplicht passend onderwijs. Wanneer de school de extra ondersteuning voor een leerling niet kan bieden, zoekt de school in samenwerking met ouders en zo nodig het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek.

Hoe kijkt de inspectie?

- › Zicht op de ontwikkeling van alle leerlingen
- › Leerlingen die opvallen en uitvallen vragen om nadere analyse
- › Onderwijs(aanbod) en ondersteuning zo nodig aanpassen
- › Als dit om extra ondersteuning vraagt, dan moet er een opp zijn

Het verzamelen van informatie en analyseren daarvan ten behoeve van afstemming op onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling, in:

- aanbod (OP1, incl basisvaardigheden OP0) en
- pedagogisch-didactisch handelen (OP3)

Hoe kijkt de inspectie?

- › Heb je de leerling goed in beeld?
- › Wat kan (moet) je als school doen om leerling zijn potentieel te laten bereiken?
- › Wat zijn (onderbouwde) interventies die de school hiervoor inzet?
- › Bevat het handelingsdeel concrete handvatten voor het handelen in de klas?
- › Stelt het OPP je in staat om de uitvoering te evalueren?
- › Maak je beredeneerde keuzes bij de evaluatie en bijstelling?

De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden. Voor de leerlingen die deze extra ondersteuning nodig hebben, legt de school in het ontwikkelingsperspectief (OPP) vast hoe zij het onderwijs afstemt op de behoefte van de leerling en registreert het ontwikkelingsperspectief in het ROD. De school stelt OPP's op die voldoen aan de wettelijke vereisten en concrete doelen bevatten. De OPP's zijn sturend voor een planmatige en doelgerichte uitvoering van de extra ondersteuning.

De inhoud en uitvoering van het OPP wordt minimaal eenmaal per schooljaar met de ouders geëvalueerd. Op basis van de evaluatie stelt de school de doelen of aanpak van de extra ondersteuning bij.

Functioneel OPP

Wanneer de langetermijnverwachting expliciet is, kan bij tegenvallende vorderingen meer expliciet worden nagegaan wat nodig is om ervoor te zorgen dat het perspectief alsnog gerealiseerd kan worden.

- › Uitstroomprofiel: onderbouwde inschatting van wat de leerling kan, ondersteund door bevorderende en belemmerende factoren
- › Individuele begeleiding en ondersteuning wordt hierop aangepast en vertaalt zich in, zo nodig, een aangepast aanbod
- › Dit is concreet vastgelegd in het OPP, zodat het navolgbaar is

Vragen?

Te raadplegen bronnen en toelichtingen

- > Memorie van Toelichting bij Wetsvoorstel passend onderwijs
- > Memorie van Toelichting m.b.t. registreren van OPP's in het ROD
- > Memorie van Toelichting bij Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. nadere eisen OPP's
- > Rapport Kwaliteit van de extra ondersteuning in het funderend onderwijs